

SLOVENSKO DOMOBRANSTVO

LETO I.
ŠTEVILKA

5

28. IX. 1944

70
BIBLIOTEKA UNIVERZE
v Ljubljani

Pripravljeni na odločilni boj - Zur letzten Entscheidungsschlacht bereit

Medtem, ko se nemškimi mejami približuje odločitev, stojijo slovenski domobranci, zvesti prisegi, v pripravljenosti za zadnji pohod za bodočnost svojega naroda. Während sich an den Grenzen des Reiches die Entscheidung anbahnt, stehen die slowenischen Landeswehrsoldaten getreu ihrem Eid und für die Zukunft ihres Volkes zum letzten Einsatz bereit.

Udarc na udarc do uničenja izdajalske komunistične Kuge

Z zadnjega pohoda nemških vojakov in slovenskih domobrancev: nemški vojaki in domobranci hite s tanki in topovi v boj proti komunistom.

Na bojišču. Posvet med poveljniki polic. gorskih lovcev in sloven. domobranstva.

Kratek zastoj na pohodu fantje koristno izrabijo. Minomet je obdržal kar na rame-nih, zakaj vsak trenutek se lahko oglasi povelje: Naprej!

Vom letzten Einsatz deutscher Wehrmacht mit der slowenischen Landeswehr; deutsche Soldaten und slow. Landeswehrmänner eilen mit Panzern und Geschützen den Kommunisten entgegen.

Im Kampfgebiete: Besprechung zwischen den Einheitsführern der »Polizei-Gebirgsjäger un der slowen. Landeswehr«.

Eine kleine Stockung beim Vormarsch wird zur kurzen Eßpause benützt. Der Granatwerfer bleibt »oben«, wir können ja jeden Augenblick weiter müssen ...

Aufn.: PK SS Kriegsbericht Beckmann

Schlag auf Schlag

zur Vernichtung der verräterischen kommunistischen Pest

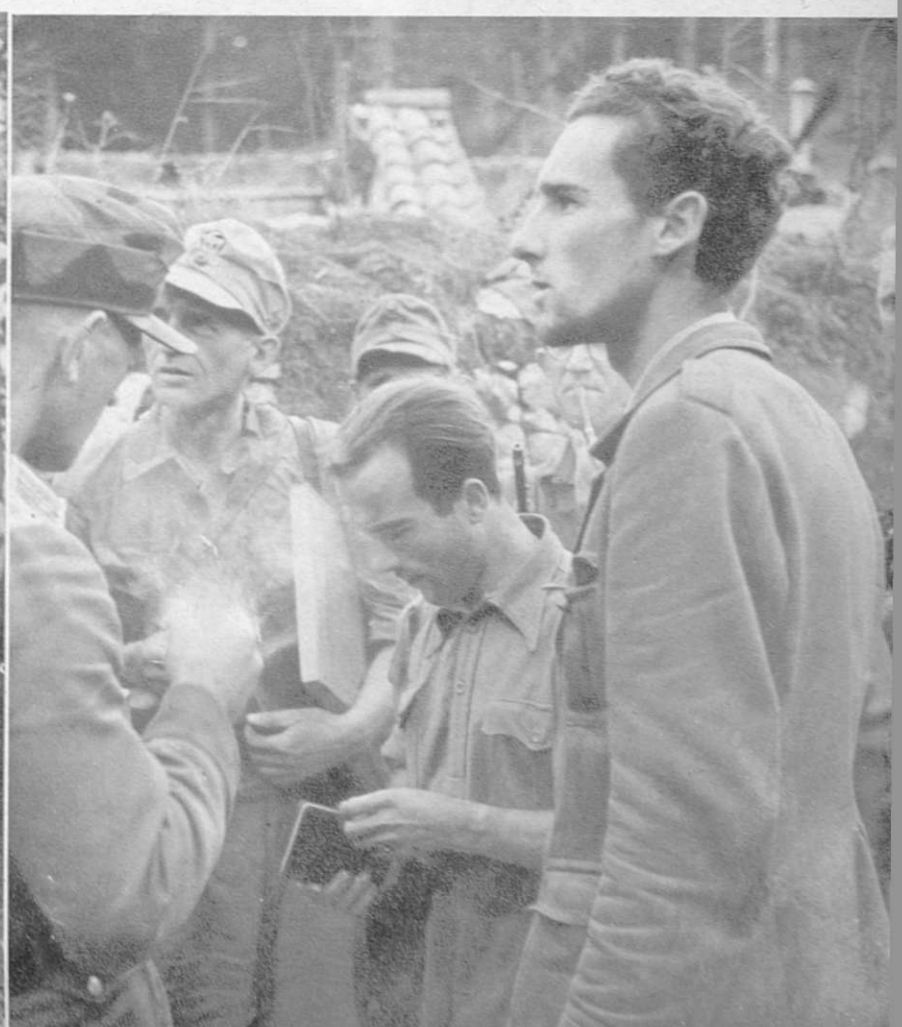

Izvidnice morajo prve naprej.
Stoßtrupp voraus!

Komuniste zaslišujejo. Stotnik slovenskega domobranstva pregleduje tolovajeve zapiske.
Banditen wurden gestellt: Ein Hauptmann der slow. Landeswehr überprüft die bei den Banditen vorgefundenen Papiere.

Prav do nedostopnih položajev brne motorji.
Bis zu den unzugänglichsten Positionen dringen Kraftfahräder vor.

Pri napadu na neko višino so slov. domobranci ujeli med rdečimi slovenskimi »osvobodilci« tudi dva Italijana. Nemci jih zaslišujejo. Bei der Erstürmung einer Höhe wurden auch zwei Italiener von der slow. Landeswehr gefangengenommen. Die Angaben der beiden Italiener werden geprüft.

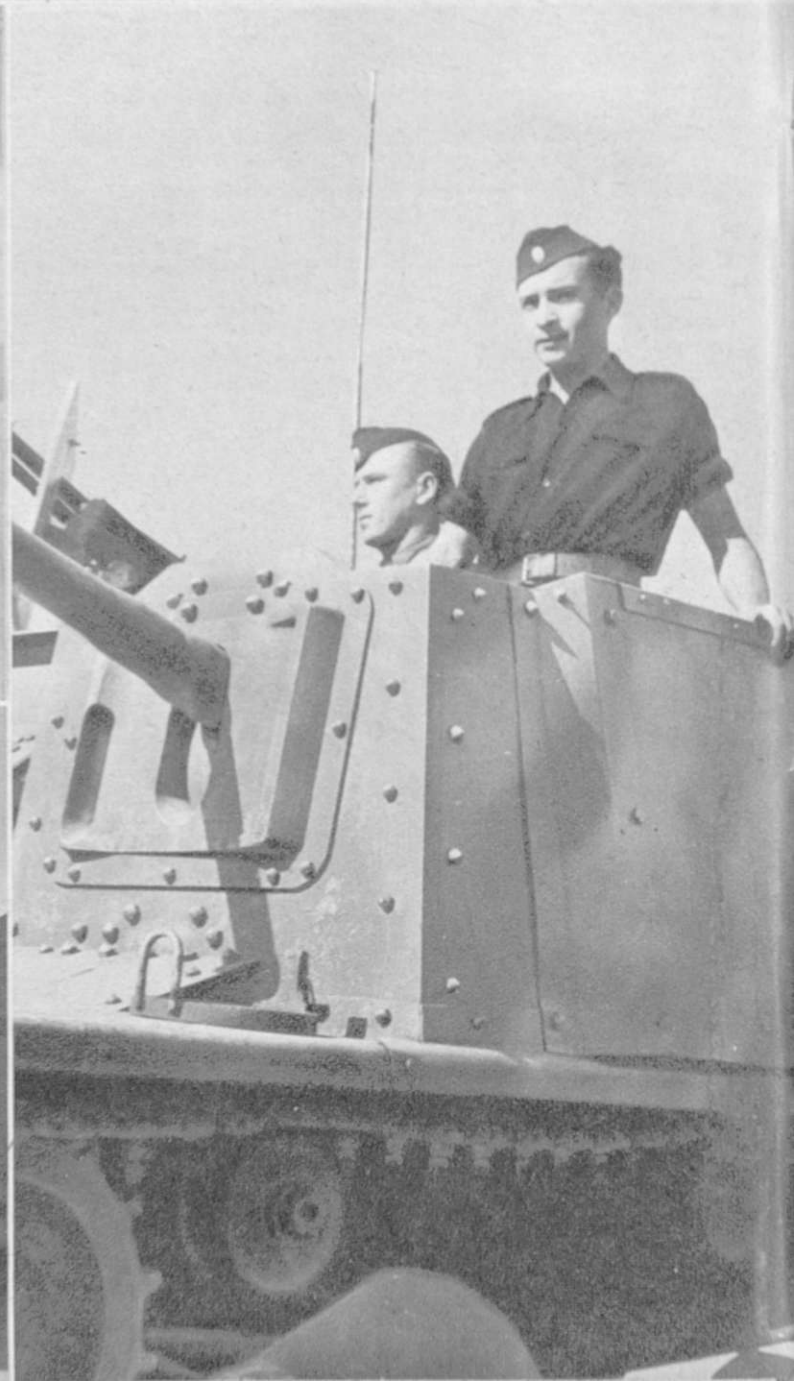
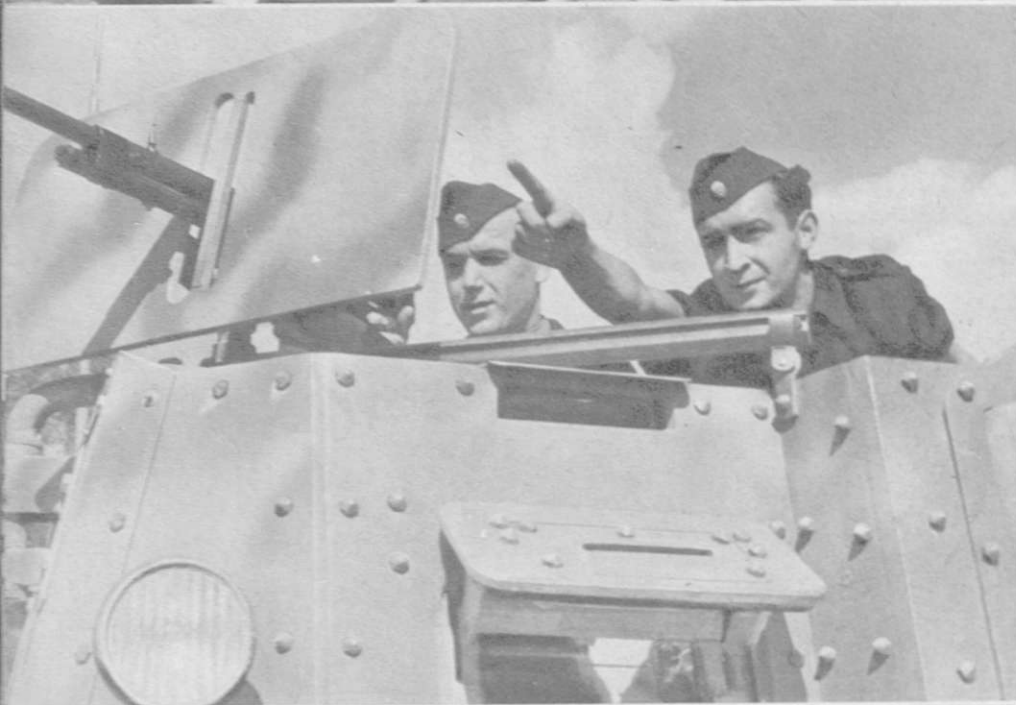

Boj z vsemi sredstvi

in vedno boljša izurjenost v težkem orožju
je naš odgovor na Brozove sanje o 15. septembru

● Kampf mit allen Mitteln

Fortschreitende Ausbildung unserer Landeswehrmänner an
schweren Waffen ist die Antwort auf die Träume des Ban-
diten Broz hinsichtlich 15. September.

Naš prezident, div. general Leon Rupnik — generalni inspektor vsega Slov. Domobranstva

Na velikem manifestacijskem zborovanju ob obletnici vzpostavitve slovenske uprave v unionski dvorani v Ljubljani, dne 24. t. m., je SS-Obergruppenführer in general policije g. Erwin Rösener v lepem nagovoru na vse Slovence in posebej na prezidenta generala Rupnika, tega imenoval za generalnega inspektorja vsega Slovenskega domobranstva in mu slovesno izročil začasno listino o imenovanju, epolete div. generala in zlato veznega kranjskega orla. Ko so naši fantje za to zvedeli, je šel skozi vse Slovensko domobranstvo nepopisen val veselja in navdušenja, da bodo sedaj svojega ljubljene generala videli v uniformi na čelu in najtesneje povezanega z našimi vrstami. S tem imenovanjem je bilo tudi slovenskim domobrancem dano najvišje priznanje z nemške strani. Naši vojaki so svoje vrste še bolj strnili, in s še večjim navdušenjem bodo odslej udarjali po komunističnih tolovajih in izdajalcih slovenskega naroda, do popolnega uničenja boljševiške kuge, kateremu bo sledila nova, lepša bodočnost slovenskega naroda v preurejeni Evropi.

General Rupnik je takoj po imenovanju dal na slovenske domobrance poseben oklic, ki ga zaradi važnosti objavljamo v domobranskem glasilu:

Slovenski domobranci!

Po treh letih boja s sovražnikom, ki ga je omamil in kupil žid in ki ima nalogo, da uniči naš mali slovenski narod in opustoši našo ljubljeno domovino, stojite sedaj v odločilnem boju.

Prav tako kot ste dve leti kot vaški stražarji in minulo tretje leto že kot slovenski domobranci hrabro in požrtvovalno čuvali in branili svoje slovenske rojake in svojo domovino v jedru slovenske dežele — v Ljubljanski pokrajini, je sedaj vaša naloga in dolžnost, da se najbolje izkažete v odločilnem boju za biti ali ne biti slovenskega naroda.

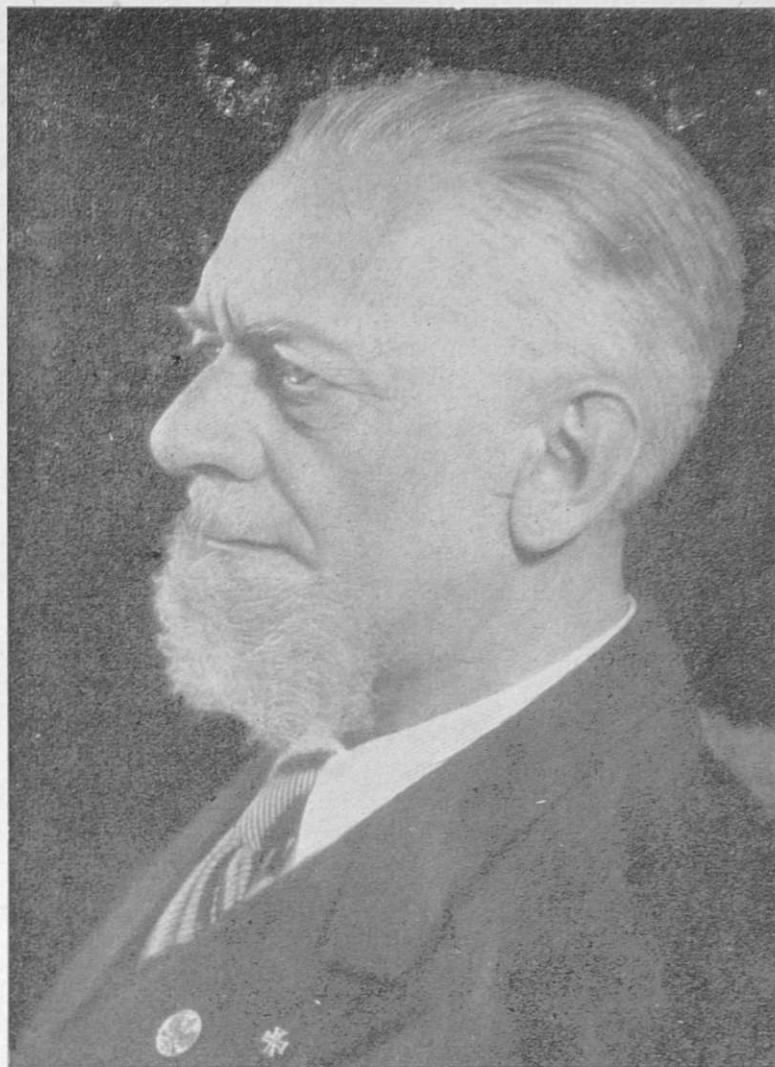
Od vaše zvestobe, čuta dolžnosti, hrabrosti in požrtvovalnosti je sedaj odvisno, ali bo naš narod še obstajal in živel, ali pa bo v židovski boljševiški sužnosti propadel in izginil iz zgodovine narodov.

Od vašega zadržanja in mere vaše pripravljenosti pa bo tudi odvisno, kakšno mesto bosta naš narod in naša domovina zavzela v družbi narodov na novo urejene Evrope. Čim hitreje in čim bolj temeljito boste potolčki komunističnega sovražnika, tem večje in tem bogatejše bo tudi plačilo naše drage domovine, našega naroda in tem višja bo tudi vaša nagrada. Pazite na to in glejte v bodočnost!

Danes v tem boju niste sami. Na vaši strani se bojuje nemški vojak, ki nas je točno pred enim letom že enkrat rešil. Nemški vojak je glavni in prvi borec v tej vojni, ki jo vodi svetovno židovstvo proti vsemu poštenemu človeštvu. Ne bije se samo za svojo nemško domovino in svoj nemški narod. Boj vodi za vse pošteno človeštvo, za Evropo, ki je vendar tudi naša širša domovina. Nam je to že pred enim letom otipljivo dokazal; še bolj pa bo to dokazala bodočnost. V zvestem bratstvu v orožju z nemškim vojakom in z božjo pomočjo boste ta boj vzdržali.

SS-Obergruppenführer general Rösener izroča generalu Rupniku generalske znake in listino o imenovanju za generalnega inspektorja Slovenskega domobranstva ter mu čestita.

Zaupajte v Boga, ki nas ne bo zapustil v boju, katerega bijemo za kraljestvo njegovega reda na svetu! Vzemite vse težave, odpovedi in napore pogumno nase! Bodite poslušni svojim predpostavljenim, ker je pravi vojaški red zgrajen šele na poslušnosti in disciplini! Vsemu svojemu narodu bodite pravi zgled zaradi svojega poštenega, viteškega in na pomoč pripravljenega vedenja! Bodite med seboj in do nemških tovarišev, ki vam pomagajo, dobri in na žrtve pripravljene tovariši! Ne trpite v svojih vrstah lakomnežev, požeruhov, pijancev, ženskarjev, strahopetnežev, zakrinkanih komunistov, zločincev in ljudi brez čuta za čast! Negujte vero v Boga, ki vam jo je vcepila vaša pobožna, dobra in poštena slovenska mati; zato proč s kletvijo, kvantanjem in pravega borca proti komunizmu nevednimi razvadami! Opajajte se ob globoki domovinski ljubezni in pravem narodnem ponosu! Bodite prepričani, neizprosni sovražniki protislovenskega, izdajalskega in zločinskega komunizma!

Ne verjemite lažnivemu prigovarjanju sovražnikov! Bojijo se vas; zato bi vam radi nagnali strah v kosti, da bi jim bili manj nevarni! Poslušajte samo svoje vodstvo, ki bo vedno — kakor doslej, tako tudi v bodočnosti — vodilo brigo o vas!

Prepričan sem, da vas bo tudi v najtežjem boju držalo pokonci 1500 letno izročilo slovenskega borca in vojaka; zato vas, dragi moji domobranci, navdušeno pozdravljam kot vaš generalni inspektor vsega Slovenskega Domobranstva, za kar me je danes imenoval SS-Obergruppenführer in general policije g. Erwin Rösener, in vam kličem:

Naprej — z vero v Boga za narod in domovino!

Slovenski domobranci, zdravo!

Generalni inspektor
div. general:
Leon Rupnik.

OB OBLETNIKI

Stiriindvajsetega septembra je poteklo leto dni, ko je bilo s posebnim razglasom ustanovljeno Slovensko domobranstvo. Na ta dan, ki je postal mejnik novih dni v najusodnejšem času naše zgodovine, je general Rupnik stopil pred slovenski narod in ga poklical k skupnemu delu in v boj proti komunizmu. Goli življenjski obstanek slovenskega naroda in njegova velika domovinska ljubezen sta mu narekovala, da je nastopil v teh najtežjih urah in združil vse poštene Slovence v enotno narodno skupnost.

Dve leti komunistične revolucije na naših tleh in 8. september 1943 so s potoki bratske krvi prečistili slovenski narod in ga streznili, da se je po žaloigrah na Turjaku, Grčaricah, Kočevju, Mozlju, Begunjah in Novem mestu zavedel usodne stvarnosti: ne smemo več izbirati sredstev, s katerimi bi si mogli zagotoviti obstoj in narodno življenje. Če hočemo živeti, moramo položaj stvarno razsojati in enotno nastopiti.

Na teh temeljih je bilo zasnovano Slovensko domobranstvo in na tej osnovi se je začelo skupno delo vseh narodno čutečih Slovencev. General Rupnik in njegovi sodelavci so se zavedali, da je le v takem sožitju zanesljiv temelj za uspešno delo v korist in boljšo bodočnost slovenskega naroda.

Iz neenotnih in nepovezanih Vaških straž, ki so dale temelj narodnemu odporu proti komunizmu, se je prav na teh osnovah po zaslugi nemškega poveljstva in domobranskega vodstva v letu dni zgradilo Slovensko domobranstvo v odlično organizirano in dobro oboroženo vojsko, ki prav v zadnjem času zadaja komunističnim krdelom po naši zemlji zadnje pogubne udarce. Junaški odpor tisočev slovenskih domobrancev v majhni Ljubljanski pokrajini in uspešni nastopi primorskih stražarjev ter gorenjskih protikomunističnih borcev v enoletnem boju proti komunizmu so

potrdili resnico, ki je danes in bo tudi v bodočnosti slovenskemu narodu v čast in ponos: slovenski narod ima kljub velikim žrtvam, ki so padle zaradi komunistične revolucije, še vedno mnogo in toliko zdravih narodnih moči, da bo lahko zdrobil boljševizem na svojih tleh in ga za vselej iztrebil s svoje zemlje.

Slovenski narod se zaveda, da z boljševizmom ni sprave. Zato se bori ob strani nemškega vojaka proti komunizmu in mu niso mar kramarski računi ljudi, ki so ga zapustili v najtežjih urah samega, sedaj pa iz tujine hujskajo in zavajajo ljudstvo ter ga pošiljajo v smrt za boljševiške koristi, medtem ko sami s svojimi novimi gospodarji Angleži in Amerikanci niso imeli niti namena pomagati slovenskemu narodu. Na to pot Slovensko domobranstvo nikoli ne bo šlo, dokler še diha zadnji slovenski domobranec. Slovenski narod ni nikoli imel nič skupnega s komunizmom, zato se bo tudi do konca boril proti njemu in vsem tistim, ki komunizem kakor koli podpirajo. Naš napačni idealizem in lahkovernost sta nas le 8. septembra 1943 speljala na krivo pot, na kateri je pod komunističnimi krogli in noži izkrevavel cvet slovenske mladine v Grčaricah, Mozlju, Turjaku in drugod. Zato so tudi zaman vsa besedičenja domačih in boljševiških ter masonskih plačancev iz tujine. Slovenski narod se je izvil iz objema boljševiške pošasti in se strnil okrog Slovenskega domobranstva ter nemškega vojaka, ki imata pred seboj en cilj: ohraniti slovenski življenjski in mu graditi boljšo bodočnost v novi Evropi.

Slovensko domobranstvo je danes močno in enotno ter živo povezano s svojim narodom in njegovim voditeljem generalom Rupnikom. Prav ta enotnost in povezanost sta dokaz naše prave poti in poročstvo naše zmage. Zato lahko ob obletnici ustanovitve našega Slovenskega domobranstva z zaupanjem in vero gledamo v v bodočnost!

Stojan Savinc.

Od tega, kako se bo naš narod izkazal v odločilnem boju za prevlado Dobrega ali zla na svetu, je odvisno, ali bo tudi naš narod izbran za sodelovanje pri obnovi pravičnega, Bogu dopadljivega reda, ali pa bo obsojen na propast in izginotje iz zgodovine narodov.

Zdrava, narodno zavedna in sebi zvesta večina slovenskega naroda pa je že preko usodnega križpotja. Šla je po edino preostali odrešilni poti. Na čelu nje, kot prvobornik naše bodočnosti, naše hrabro Slovensko domobranstvo. To je, ki nas vodi in nam dela pot hodno.

Toda bil bi krivičen, če ne bi dal priznanja našim vrlim domobrancem, ki so se opajali ob živih izvirih svetih izročil našega naroda in tako v ljubezni do svojega naroda prekaljeni hiteli preko vseh spogledovanj, obsodb, ovir in klevet v odločen, brezkompromisen boj proti edinemu smrtnemu sovražniku našega naroda, zločinskemu boljševizmu, zakrinkanemu v mikavni laži OF. Vse leto so kot pravi narodni junaki v molku in preziru vseh težav in ovir ustvarjali trdno fronto naše borbe proti OFarskemu satanizmu in postali našemu trpinčenemu, tako strahotno preizkušnemu kmečkemu narodu trdna opora, ki je ne morejo in je ne bodo nikdar mogli razkrojiti najbolj spretno zamišljeni po-

izkusi, ker je v svojem delu in v svojih idealih Slovensko domobranstvo postalo našemu narodu prava svetinja.

Z največjim zadovoljstvom moram dati toplo pohvalo predstavniku našega naroda, našemu kmetu, ki je na svoji koži čutil prekletstvo boljševiškega divjanja in prvi spoznal opravičenost našega ravnanja. V zaupanju v božjo pričujočnost nad nami, v zvestobi svoji bičani, ljubljeni zemljici nam je vsem postal zgled enotnosti in vzdržne discipliniranosti v borbi za naš narodni obstanek in s tem postavil pred nas vse opravičeno zahtevo, da mu sledimo in se enotni in brez vseh pridržkov do konca bijemo proti komunističnemu nasilju.

Le tisti, ki vzdrži do konca, dobi polno plačilo! Zato tudi za naprej združite vse svoje sile v enotno vsenarodno falango za boj proti komunizmu do njegovega popolnega uničenja in iztrebljenja! — Delajte neutrudno in borite se krepko! — Krepite in disciplinirajte svojo voljo in hotenje! — Čuvajte našo čast in naša izročila! — Verujte in molite! — Potem nam pravična zmaga ne uide!

Svojo sodbo bo povedala zgodovina. Pred njo pa bo naš mali narod zaradi tega leta stal poveljčan in svetel!

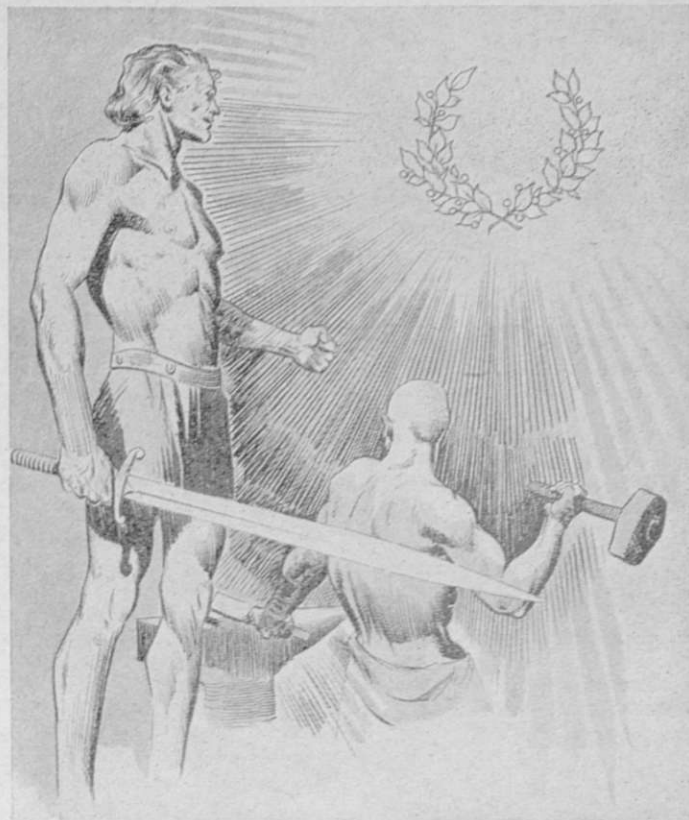
(Iz prezidentovega govora ob obletnici Slov. domobranstva.)

Zadnja bitka še le bo odločila!

Rusko poslanstvo je že od nekdaj imelo cilj združitve vseh Slovanov in stremelo vedno za razširjenje svojih mej. V novejšem času je pa zahteva združenja vseh slovanskih plemen podvržena popolnemu prvenstvu boljševizma. Popolnoma jasno je, da do tega združenja ne more priti, dokler bo Stalin voditelj komunistične internacionale. Vsak poskus odcepitve tega ali onega naroda od nemško-evropske fronte je do sedaj končal s popolno kapitulacijo njegovih narodnih koristi in svetinj. Zato je boljševizem pri zaslužnjevanju narodov začel z zatiranjem cerkvá in svobodnih kmetov; to vedo danes predobro posamezni narodi, novi dokazi niso potrebni. Ker sta cerkev in kmetova neodvisnost temelj življenjske skupnosti, zato je jasno, da boljševizem tako postopa. Cerkev in kmeta mora uničiti, da s tem v kali zatire zanesljivi narodni odpor. Na jugu in zahodu sicer niso boljševiki, temveč Angleži in Amerikanci zasedli gotove dele pokrajin, toda povsod tam imajo Sovjeti svoj odločujoči vpliv. Dejstvo, da iz teh zasedenih pokrajin odpošiljajo velike, zaporedne transporte delovnih moči v Sibirijo, je dokaz, da sta Anglija in Amerika že sedaj v popolni odvisnosti od Sovjetov. Navidezno je torej svetovna revolucija v najlepšem razvoju.

Stoletja in stoletja živi nemški narod v nekaki tesni, ki mu je bila določena. Naravna razteza (ekspanzija), kakor so jo imeli njegovi nasprotniki, mu je manjkala. Posledice so bile slabe in dobre. Slabe so: Nemčija s svojimi 145 ljudmi na km² ni imela priložnosti vse te ljudi doma tako izkoristiti, kakor so to storili njeni nasprotniki v njih brez posebnega truda pridobljenih kolonijah, znatni odstotek naroda se je torej izselil in bil potemtakem zgubljen za evropski napredek. Tesna v deželi je seveda kljub temu ostala. Drugače je bilo pri nasprotnikih. Oni so v istem času gospodarsko uredili nove pokrajine in črpali iz njih neizmerna bogastva. Nemškemu narodu ni torej preostalo drugega, kakor da je vso svojo skrb posvetil kulturnemu napredku. Nemčija je postala dežela pisateljev, pesnikov in znanstvenikov in je skušala v tej smeri doseči ono, kar so ji na drugi strani odrekali. Rodil se je problem za problemom, ki so v naprednosocialistični državi pod Bismarkom dobili svoj začetek, nadaljevanje pa v osebi Adolfa Hitlerja. V tem oziru se Slovenci prav lahko primerjajo nemškemu narodu, ker ravno sedaj živimo v času, v katerem si poedini evropski narodi prizadevajo otrestiti se spon, ki jih oklepajo.

V tem usodnem trenutku je Nemčiji in njegovim evropskim narodom priskočil na pomoč drug činitelj, t. j. izum. Ako ima nasprotnik trenutno materialno prednost, je to edino le posledica njegove raztezivosti. Mi pa si pridržujemo iniciativo obrambe v naših rokah in jo izpolnjujemo z našim novim orožjem. Potem še le bomo v zadnji fazi silovitega vrveža vojne. Ako se je sreča najprej smehljala nam, za tem pa našim nasprotnikom, potem bo ta vojna v trenutku svoje poslednje dobe dobila popolnoma drugo podlago z našimi izumi, ki so sedaj še v tajnosti. Ti novi protiukrepi so tisti, ki bodo sedanjemu branitelju prinesli zmago. Neomajno zaupanje nemškega naroda v svojega voditelja Adolfa Hitlerja je duševna sila evropskega odpora proti njegovim sovražnikom. Nemški narod stoji danes v celoti fanatično in z zmago zanesljivo in strnjeno za svojim voditeljem. Ta stomilijonski narod čaka na poslednje povelje, ki mu prinese zmago, sovražniku pa poraz.

SS. U-Strf. Wolfs.

Tolovaj Broz-Tito v »Rimu«.

Fotograf: »G-g-gespuđ tovariš maršal, prijazno... še bolj prijazno...«
Zločinec zagrebskih zaporov št. 4873: »Da... da... Samo ti udiesi lepo, znaš družo. — A bedasti Kranjci neka vieruju, da niesam više razbojnik i komunista. Neka samo vieruju oni, da sam — veliki Jugoslaven...«

Tisti, ki do sedaj niso nič trpeli in molčali.

Nemško-slovensko bojno tovarištvo v borbi proti tolovajem

Nemški vojni poročevalec Wilhelm Schulz, ki se je udeležil z nekim nemškim policijskim bataljonom skupaj z našimi domobranci pohoda proti komunističnim nasilnikom, je napisal poročilo, ki ga v prevodu prinašamo za naše bralce. Poročilo je polno priznanja in hvale na račun naših borcev in bo slovenskim domobrancem prav gotovo v ponos.

Neizprosno se nadaljujejo borbe nemških SS bataljonov in slovenskih domobrancev proti komunističnim tolovajem, ki iz gozdnih skrivališč nadlegujejo in ropajo mirno prebivalstvo ter uničujejo ceste, pota, mostove in naselbine. Nemška SS policija in slov. domobranstvo delata v vzglednem vojnem tovarištvu. V raznih obkoljevalnih pohodih neprestano preganjata komuniste.

Premalo, vse premalo poznamo junaštvo teh mladih slovenskih mož, ki se pod najtežjimi prilikami žrtvujejo za domovino. Naslednje poročilo naj nas o tem vsaj nekoliko pouči.

Poveljnik je razgrnil zemljevid.

»V tej vasi so. Tu imajo skladišča. Sem moramo,« pokaže na rdeče začrtan krog. »To je tolovajsko gnezdo, cilj našega pohoda.«

»Toda pojdejo nemški planinski lovci, tam domobranci. Tako bodo obkoljeni. — Bodite točni! Upajmo, da nas ne bodo opazili in pobegnili. Boriti si itak ne upajo...«

Vlak zavozí v postajo. Kratka povelja. Orožje rožlja. Vojska je oživila. Vse je tu: edinice gorskih lovcev, motorizirano orožništvo, ruski prostovoljci in domobranci. Da, domobranci!

Mule in konji so otovorjeni. Vse hiti v temi preko tračnic in zaseda vagona.

Možje — mladi in srednjih let — sede v vlaku. Bleda luna osvetljuje skozi okna njih zagorele obraze. Gorskim lovcem v zeleni obleki čepi s planiko okrašena čepica po strani na glavi. Možem je videti, da poznajo boj in da hite od boja do boja.

Prav takšni so domobranci. Le da imajo na levem rokavu kranjski grb, na čepici pa slovensko trobojnico z orlom. Ze nad dve leti žive trdo življenje v boju, napornem zasledovanju in uničevanju mednarodnega komunizma, ki se skuša vkoreniniti tudi v rajsko lepi slovenski zemlji. Skriva se v težko dostopnih gozdovih in gorskih gnezdih. Od časa do časa se priklati ta golazen v dolino, kjer s satansko naslado strahuje mirno ljudstvo in uničuje njih domove.

»Izstop!« Vlak je v hipu prazen.

Sonce je že visoko na nebu. Vojaki so posedli in polegli po travi. Jedo, govore in pojo. Lepe slovenske pesmi pojo. Praznično oblečena vaška dekleta se sprehajajo po trgu mimo njih in si jih z dopadenjem ogledujejo. Potem hite v cerkev k maši, ker je Marijin praznik.

Ko so vojaki napojili in natovorili mule in konje, zadoni povelje: »Odhod!«

Vsa oborožena množica se pomakne naprej. Vojaki so oboroženi s strelivom in hrano za šest dni. Sopihaajo pod težo.

»Izvidnice naprej!«

V dolgih, vijugastih vrstah se pomikajo slovenski domobranci in nemški soborci proti obronkom pogorja.

Za hrbtom se nam odpira lepa, prostrana pokrajina — ljubljena domovina slovenskih borcev. Vse počez zeleni hribi, kakor v Thüringu. Vmes ljubke vasice s cerkvami. Zvonovi zvone.

Tam pred nami so hribi — tolovajska gnezda. Tja moramo. Sonce vedno bolj pripeka. Izpod čepic polzijo znojne kapljice. Pusta reber nam je kažipot navzgor mimo zapuščenih postojank in pretrganih žičnih ovir. Po ovinkih in zajedah se pomika kolona vedno bolj navzgor. Za hip se spusti v grapo, potem se zviše skozi grmičevje in se zgublja v gozdu — tiho, kakor prežeča žival, vedno pripravljena na spopad.

Zadnji vzpon. Pot, ki jo je zlizal hudournik, postaja naporejša. Kolona se s težavo, toda vztrajno pomika naprej.

V prvi vrsti strel! Izvidnica je zapazila dva tolovaja. Kratek ogenj jima pretrga vražje naklepe.

Po kratkem presledku zopet dva partizana. Napeljevala sta telefonsko žico. Domobranci so ju kar mimogrede ujeli. Kratko zasliševanje. Pripravljena sta kazati pot do bližnje komunistične postojanke. Vsa bedna sta in razcapana. Iz lic jima gleda lakota.

Zopet strel... V naskoku so se domobranci zapodili v partizansko postojanko. Tolovaji vse vprek beže. Mnogo jih obleži. Nekateri se trepetajoči predajajo. Ti pripovedujejo, kako so jih partizani s silo odpeljali od doma, kako so zmrzovali in stradali in kako so jih mučili. Plen je obilen.

In zopet naprej! Edinice se približujejo vasi, ki jo imajo zasedeno tolovaji. Tiho in oprezno zavzamejo položaje. Brezžični brzojav dela mrzlično in skuša priti v stik z drugo skupino. Kmalu se mu to posreči. Vse je pripravljeno.

»Napad,« se glasi brzojavno povelje.

Nemir.

V hitrem pohodu zdrče skupine v dolino. Položaji so hitro zasedeni. Edinice se razmaknejo, da bi lahko obkolile tolovaje.

Skozi grmičevje, ki jih krije pred sovražnikovimi pogledi, zagledajo naši mladi borci sredi doline vasico. To je brlog, ki je bil na zemljevidu označen z rdečim krogom.

Strojnice zapojo svojo smrtonosno pesem. Krogle žvižgajo skozi zrak. Drobci zemlje odletavajo na vse strani.

Tolovaji le za kratek hip odgovore, a daljnogled kaže, da mislijo na umik v nasprotni smeri. Toda tudi tu pojo strojnice slovenskih domobrancev svojo pesem. Neizprosno prihaja ta pesem bliže in bliže, kakor so nezadržni ti mladi slovenski fantje.

Razbojniki poskušajo umik na desno in levo. Tudi tu jim piska naproti ogenj nemških policijskih lovcev.

Granata za granato neusmiljeno tuli v tolovajsko gnezdo.

Umik je nemogoč.

Proti večeru je boj končala naša zmaga. Trupla komunističnih zločincev nad lastnim narodom pokrivajo polja in travnike. Le nekaterim se je posrečil beg v bližnje gozdove. Rdeči poveljniki so kajpada pravočasno opazili nevarnost in so se umaknili v gozdove. Razpršena krdela so zapustili njihovi usodi.

Nemške in slovenske edinice korakajo v vas. V mogočnih kleščah domobrancev in nemških oddelkov so končali malodane vsi partizani.

Večerni mir lega nad dolino in nad hudo preizkušnjo prebivalstva.

Samo nekaj trenutkov hrabri možje počivajo. Potem nalagajo velik plen in korakajo s pesmijo na ustnah nazaj na 20 km oddaljeno železniško postajo.

Trudni so, ko pridejo nazaj v svoja taborišča. Toda njih duh je pripravljen že na izvršitev novih povelj.

Kota 805

V. p. Miran Virč:

Na vlaku

Srečal sem jih že v Borovnici. Bili so nasmejani in peli so. Rokave so si zavihnili nad komolce, da je septembrsko sonce žgalo po rjavi koži. Pot jim je silil izpod modrozelenih čepic na čelo, pa kaj njim vročina! Vajeni so dežja in sonca, mraza in vročine.

Ko se je vlak ustavil na postaji, so stopili v vozove in veselo zapeli. Sam smeh jih je bil. Brž sem našel stare znance med njimi. Vodnik Stane, bila je namreč 47. četa, ostali naj bi prišli popoldne naravnost v Logatec, si je našgal cigareto, puhnil dva, tri modrikaste dime v sopotno vzdušje, se mi nasmejal in povedal:

»Ponoči smo patroljirali proti Sv. Vidu do Rakitne, pa jih cuc-kov nikjer ni. Menda jih peče zadnja 'zmaga' v Loški dolini.«

Fantje so bili zgovorni, vkljub temu, da so hodili vso noč. Povedati so imeli toliko, da sem jim komaj sledil. Zanimala me je nedavna akcija v Loški dolini pa sem vprašal:

»Kako pa so vas v Ložu sprejeli?«

»Kako?« je zategnil Tone. »Ljudje nam sploh niso verjeli, da smo prišli po zemlji. Prepričani so bili, da smo padalci!«

Cudil sem se.

»Ni čudno,« mi je razlagal vodnik, »celo leto jih drže banditje. Dokler ni bilo našega bataljona, živ krst ni dregnul v to gnezdo. Domobranci niso videli še nikoli. Nenadoma pa udarimo tja dol! Misli si, kakšno presenečenje. Banditi v beg, na levo, desno, naprej in nazaj, pa v vrag vedi kako, kamor so tekli, povsod so nalleteli na naš ogenj.«

Smejali so se in klatili dovtype na račun nezmagljive NOV, ki je za Stalinovo prva na svetu...

»Kaj pa s plenom?«

»Ni, da bi govoril! Vozili bi lahko tri dni skupaj, pa bi ne zvelikli niti polovico tega, kar so nakradli in znesli tja dol!«

»Da si jih videl,« se je vmešal Janez, »cel Babilon, ti rečem: Primorci, Gorenjci, Ljubljanci, 'narodne dame', Mongolci, Lahi, pa še Angleži povrh...«

»Kaj Angleže imajo tudi s seboj?«

Nič ni zatrjeval, s pomenljivo kretnjo je potegnul iz žepa za-vojšček, ga odprl in ponudil:

»Izvolil«

Povlekel sem cigareto in si jo ogledal: bila je angleška!

Vlak je počasi sopihal v breg mimo Verda. V dolini se je le-nobno sončila Vrhnika, daleč tam zgoraj na severu v rahlo sopa-rico ovita — Ljubljana.

Voziš se takole v prijetni fantovski družbi, ogleduješ zagorele obraze in nasmejane oči, poslušaj pesem in smejiš se dovtipom, zunaj pa sonce, da je veselje! Nazadnje sploh pozabiš, da je re-volucija, zdi se ti, da se voziš na majniški izlet...

Na Verdu sem pogledal skoz okno. Povsod so molele iz vlaka mlade glave. Tam iz prvega voza nekje je udarjala tista fantovska »Al' me, al' me boš kaj rada imela...« Potniki so molčali in po-slušali fante, ki so govorili in peli kar naprej.

Takšni so vam, ti naši borci: nobene žalosti, nobenega strahu. Včeraj so komaj dobro pospravili žlice, saj so skoraj teden dni vandrali po Loški dolini, pa se ponoči spet dvignejo:

»Ajd, pripravi se! Gremo v pohod!«

Nihče ne godrnja, nihče ne zabavlja, obrazi, ki na njih še vise drobci popotnega prahu od včeraj, zažare v novem ognju mladosti in zanosa, ki ne ve za meje, ki ne pozna ovir in preprek, ki sta ga sama pesem in smeh. Vedo, čemu so prijeli za puške, vedo, čemu gredo danes sem, jutri tja. Zarotili so se, da ne bodo od-jenjali, dokler ne bo poslednji ogon naše grude spet prosto za-dihal kot sejalec na polju, iz polnega srca...

In ko je hlapon prisopihal po strmcu v Logatec, so se usuli iz vozov s takšno prešerno zgovornostjo, da si nehote pomislil:

»Ti gredo na ohcet, ne pa v borbo!«

Pa so šli v borbo.

Logatec.

Hodil sem po zaprašenih ulicah in jih ogovarjal. Beseda, ki jo je vedel odgovoriti vsakteri izmed njih, mi je povedala več kot kopa časopisnih člankov. V zavesti teh fantov živi samo eno: Borimo se, ne za zmago orožja, marveč za zmago ideje! — Dokler nam bodo takšni, kot so, se nam ni bati ničesar! In takšni nam bodo ostali vedno, saj so jim ob rojstvu bajali zmago Turjak, Grčarice, Osolnik, Lašče, Kočevje, Mozelj in vsa neznana grobišča širom slovenske zemlje. Živeti hočejo, to je ves njihov greh, umreti za svojo zemljo, vsa njihova izdaja. Ljubiti svojo mater in po njej narod in Boga — to je ogenj, ki gori v njih in v tisočih in tisočih drugih in ki nikoli več ugasnil ne bo!

V sadovnjaku ob cesti, ki vodi proti Rovtam, sem naletel na »težko četo«. Zivinče je mulilo travo tam okrog, fantje so polegli

po tleh, odpirali nahrbtnike in torbe, počasi rezali kruh in ga zamakali s sirom. Sedel sem mednje in jih začel spraševati:

»Od kod si?«

»Iz Menišije.«

»Že dolgo v četi?«

»Bil sem že pri Vaški straži. Ubili so mi očeta in dva brata.« Drugi je brž pritegnil:

»Bodo plačevali lopovi, da se bo kadilo. Mi ne odjenjamo, tudi če nam smrt že za nohtom tiči!« Bil je lani zvezan v Kočevju, pa jim je ušel. Ni dolgo, kar je prišel iz tečaja. Težki minomet mu je najljubša igrača. Sam Bog vedi, koliko rdečkarjev je že poslal z njim na oni svet. Z zanosom se pohvali:

»Pogodim ti bunker s prvim strelom!« Drugi dan sem videl, da je govoril resnico.

Srečal sem stotnika Vuka. Ni govoril veliko. Ves je v skrbi samo za moštvo. Fante je treba prenočiti, pa še to in ono in tisoč drugih brig. A vendar mi je prijazno odgovoril na moj pozdrav. Koj se je domislil Loža. Tudi on, kot njegovi fantje, še vedno živi pod vtisom ljubeznivih uric, ko so pred dnevi našigali tolovajski »olimpiadi« kot že dolgo ne.

»Da ste bili tam! To vam je bila akcija! Škoda, da nismo mogli ostati dalj!«

Se se hočem razgovarjati, a delo ga kliče. Posloviva se z ve-selim svidenjem za jutri.

Zvečer sem jih gledal, te naše fante, kako so se vstopili v vrsto z žlicami in skodelami v rokah. Cetni kuhar je zajemal globoko in kot stroj vedno enako meril z zajemalko v skodelice. Ubogi kuharji! Kaj dovtipov in smeja gre na njih račun. Ampak radi jih imajo fantje vseeno, saj vedo, da so prav oni pol življenja v četi.

Po večerji, ko je po-je-njalo škrbljanje z žli-cami in so se v mraku odpravljali na skednje, kozolce in v svilih, se je oglasila fantovska pe-sem. Sprva prešerno, v poskočni koračnici, pa se je kmalu premenila v mehko, sanjavo sere-nado, ki je zamirala bolj in bolj.

Prve zvezde so se dvignile na visoko nebo, nekje, kot iz dalje je udarjala na uho zategla uspavanka bloškega tro-bentača, ki je vabil k počitku.

Zjutraj so bili na nogah že v zgodnji megli. Mrgoleči živžav je bolj in bolj naraščal na vseh vogalih.

Brž po sedmi smo od postaje sem začeli fantovske glasove, ubrane v domobranksko koračnico. Vukovi so se postavili ob cesti in gledali:

»Laščani so!«

»Ribničani!«

»Kočevski!«

Bili so domobranci iz Lašč, Ribnice in Kočevja. Prihajali so v udarnem koraku, se ustavili na povelje kot en sam, potem pa nasmejanih oči stopili k Vukovim, da si med njimi poiščejo stare prijatelje.

»O, glej ga!« sem videl, kako stá si krepka fanta stisnila roke. gonsko si poiščemo kritja.

Bog vedi, kako dolgo se že nista videla, morda zadnjikrat na tečaju v Mostah. Potem je eden odšel v Ribnico, drugi pa v Vukov batalion. Zdaj si imata toliko povedati.

»Da veš, kako smo jim zakurili ponoči!« je hitel Ribničan. »Tam okrog Mokrcra nekje je moralo biti. Pa kaj, ko ti vrage beže ko podgane. Razbili pa smo jih, da jih bo še dolgo skelelo po ušvih buticah!«

Ponoči so se morali na poti v Logatec prebijati skozi tolo-vajske zasede. Pa so jih zmogli mimogrede.

Tam spet je nekdo pravil znancu, da je zaplenil brzostrelko. Kazal jo je kot zmagoslavno trofejo.

Tretji je govoril zresnjeno. Družino so mu bili izgnali, zdaj je zvedel, da je žena z otroki pribežala v Kočevje. Trdo je stisnil pesti in v očeh mu je zasijal plamen zagrizene odločnosti, ki je nihče na svetu ne bo več uklonil.

Tako je minevalo jutro. Častniki so se zbrali na kratek posvet, kmalu zatem so trobentači trobili k odhodu. Nastopil je veliki trenutek.

Kota 805.

Vukov bataljon je bil postrojen na cesti, ki vodi v Rovte. V dolgih vrstah so stali tam fantje in težko čakali povelja za odhod. Trpka meglica, ki je ovlažila jesenske trave, se je dvigala počasi kot zastor na odru, kjer se začena junaška drama. Nena-doma je posijalo sonce kot živ reflektor in osvetlilo z jutranjo lučjo mlade obraze.

Stotnik Vuk je obšel čete. Zadovoljen se je skrito nasmihal fantom, ki jih bo popeljal v borbo. Telo ob telesu kot živ zid, ki ga ne zmore noben še tolikšen naval.

Stali so, puške ob nogah, strojnice pred vrstami, živina pa natovorjena s težkim orožjem. Niso več govorili. Neka vzvišena slovesnost je odsevala z obrazov in se prelivala na ves prostor tam okrog.

Udarila sô poslednja povelja.

»Mirno!« sem čul stotnika.

»Mirno!« so ponavljali četni poveljniki.

»Puške na ramo!«

»Puške na ramo!«

Togo so se zganile jeklene mišice, dvignile orožje predse, prijele za usnjati jermen in oprtile rame.

»Puško-mitraljeze na ramo!«

Spet se je ponavljalo povelje.

Prijetne »Brede« so za trenutek obvisle v zraku, pa so že sedele na krepkih ramah.

»Na desno!«

Bataljon se je okrenil kot vetrnica in obstal.

Stotnik je zajezdil serca. Četni poveljniki in vodniki so se vstopili na čelo svojih edinic.

»Sviraj pohod!«

Bloški korenjak je dvignil medeninasto trombo, da se je polatila v mladem soncu, in zavrnil.

»Naprej, marš!...«

Premaknil se je bataljon. Ljudem so zaplala srca — pohod se je začel...

Ko smo na Veharšah izvedeli, da je sovražnik v bližini, nas je obšla nestrpnost. Zeleli smo si borbe, vsi do zadnjega, in težko smo je pričakovali kot Izraelci obljubljeni dežele.

Tesneje so se opasali fantje, odpirali so zapiracle na puškah in pripravljali municijo, da jim bo pri roki.

Stotnik je razporedil čete. V izvidnico se je uvrstila četa najmlajših. Stopali so strumno kot preizkušeni borci. Prenekateri med njimi se mi je zdel še otrok, a če sem mu pogledal v oči, sem bral v njih vsaj tolikšno odločnost kot v očeh tistih, ki so dali že ne vem koliko borb skozi. Ponosni so bili ti mladci na čast, da se bodo smeli prav oni to pot prvi udariti z ušivci.

Za njimi so udarjali moški koraki borcev iz Unca. Ti bodo tvorili desno krilo. Težko so se stresala mlada telesa, mišice v licih so bile trde in zategnjene. Že so gledali v duhu, kako nažigajo za bežečimi capini.

Glavnino so tvorili Meniševci, ki sem se z njimi pripeljal iz Borovnice. Gledali so veselo v topli zavesti, da se bore tudi oni za svoje domačije, čeprav v docela nasprotnem koncu slovenske zemlje.

Zadaj se je zvrstila težka četa. Mule so opletale z dolgimi uhlji, upogibale glave in pobožno prenašale težki tovor. Zdaj, zdaj jih je oplazila šiba in jih pognala v spešnejši korak. Ob njih pa fantje-borci, ki bi usekali na živega vraga, če bi naleteli nanj.

Nizko pod Veharšami, na idrijsko stran, je bataljon obstal. Četni komandirji in vodniki so se zbrali ob stotniku. Pred razgrnjenim zemljevidom so sprejeli zadnja povelja.

Izvidna kolona se je premaknila. Unčani so krenili v desno. Izpod svinčenega neba, čez dan se je poplačilo, so začele padati prve kaplje.

Neslišno so stopali Unčani po spolzki travi mimo kadunjev in čeznje, skoz gozd in na plano, pa spet med bukve. Bili so sami. Oni drugi so šli spodaj po cesti. Imeli so povelje, da zasedejo vas Gore. Tam da bodo po vsej verjetnosti trčili ob sovražnika, ki je sinoči požgal župnišče in si postavil zasede.

Nihče ni govoril. Zavedali so se resnobnega trenutka. Najmanjša neprevidnost bi lahko pokvarila vse in spravila v nevarnost glavnino.

Stopajo tako Unčani v spešnem koraku in stresajo dežne kaplje, ki jim polze po licih.

Trrr... rrr... rrr... rrr...

Obrazi so se zjasnili. Pa spet: trrrrr — rrr — — — rrr — — — Zdaj že čisto blizu.

Stotnik Ice napne petelina in se požene v tek. Karel in Janez nočeta zaostajati. Drugi za njimi. Že podirajo grmičje, veje se jim skoraj same od sebe umikajo.

Od daleč udarja na uho kričanje. Izvidnica je udarila na sovražno zasedo.

Spešijo Unčani v hrib, da jih v curkih obliva pot. Nekje v globeli ugledajo, kako izvidnica na bližnjem pobočju podi tropo bežečih rdečkarjev. Fantje kriče in vihte puške. Lep je ta prizor: bežeči tolovaji, domobrankska pest trdo za njimi.

Regljanje strojnic prihaja bliže in bliže. Se tenek pas drevja in na planem bodo. Previdno se pomikajo fantje.

Ob grmičju, ki se privija na kraške skale, ugledajo krvave sledove. Nekaj naprej nalete na ujetnika, ki ga krepko straži mlad domobranec.

»Kje ste ga ujeli?«

»V prvi zasedi. Sam se je predal. Politkomisar je ubit!«

Stopim k njemu:

»Si partizan?«

Proseče me gledajo mlade oči:

»Nisem. Mobilizirali so me!«

»Kje?«

»V Dolah pri Medvodah!«

Gorenjec tedaj. Fante pograbi bes nad banditi, ki skrunijo našo Gorenjsko.

Stotnik Ice se ustavi pred mobilizirancem:

»Kje so bunkerji?«

»Pokažem vam!«

»Hodi!«

Previdno tipamo naprej. Gorenjski nas vodi. Nezaupno mu sledimo. Morda ima zvijačo za bregom, kdo ve! Pripravljeni smo. Naših borcev nihče na svetu ne bo premotil!

Pridemo do jase: dolg travnik. Na tej strani skalnat kolovoz, obdan s kamnito pregrado, nekaj skokov od nas gola vzpetina.

Mobiliziranec nas potegne k tlom. Pritulimo se ob kamnito pregrado. Tudi spodaj so utihnile strojnice.

»Tam gori so!« pokaže ujetnik z roko za grmičje vrh vzpetine. Stotnik šepeta povelja. Suknjič si je široko odpel, obraz mu je poten, a oči žive, kot ga še nisem videl.

Razpotegnejo se fantje v dolgi črti ob robu gozda.

Nenadno zažvižgajo svinčenke čez travnik prav do nas. Na-

»Spazili so nas, hudiči!« zasika Karel.

Lahko strojnico in mali minomet pustimo ob parobku, drugi se potisnejo v globel.

Dolgo ni glasu.

Nenadno pa, kot bi se lomile skale:

»Juriš! Juriš!... i... iii... ššš!«

Gledam jih, kako se ženejo na vzpetino, naša »Bredica« užiga na bunker ko obsedena. Mali minomet je pripravljen.

»Daj, odveži ga vendar!« zarobanti vodnik. In že sikne prvi pozdrav v banditski bunker. Sledimo z očmi.

»Prekratka!«

Pššš... ššš... ššš...

Druga je boljša.

Vtem se usuje na nas toča svinčenk.

Fiii... fiiii... iiii... fiii...

Glave se same od sebe sklonijo v koreninje. A nažigamo še vedno.

Stotnik je že na vrhu. Gledam jih, na trebuhu ležeč, kako potegnejo bombe. Za nekaj trenutkov je vse zavito v bobnečo meglo. Potem razgranjajo grmovje in dvigajo puške.

Iz nasprotne vzpetine se je oglasila strojnica.

»Kaj so naši tam?«

Kdo ve? Ne upamo streljati, da bi ne zadeli svojih. Ko bi nam vsaj znamenje dali; strašna je ta negotovost.

Spet rafal za rafalom.

Trrrr... rrr... rrr... trrr... trrr... rrr...

Prav tja proti stotniku in njegovim Unčanom. Pa oni stoje na vrhu. Nihče ne pade v kritje. Ne gre nam v glavo.

Zdaj se umikajo. Nekaj kriče. Kdo naj jih razume v tem peklenskem trušču?

Spet udarja skrita strojnica iz nasprotne vzpetine.

»Vraga vendar, kaj neki imajo?«

Položaj je nejasen. Ne moremo se ganiti. Komaj dvigneš glavo, ti že zažvižga okrog ušes. Zrak je nasičen s smodnikovim dimom, po ušesih nam brni, da se komaj razumemo med seboj.

Unčani se vračajo upognjenih hrbtov. Nakrat se vržejo na tla. Iz nasprotne vzpetine se spet usuje, prav nanje.

»Banditi so!« zarjove vodnik. »Užgi!«

Naša strojnica dela, minomet pošilja pozdrav za pozdravom. Pridvignem se in previdno tipljem do pregrade. Tu za kamnjem sem na varnem. Spustim se v globel ni obstanem. Fantje nosijo ranjenca. Karel je. Planem k njemu in primem za puško, ki so mu jo odložili pod telo.

A Karel se smeje:

»Ni hudega. Z zadnjim rafalom me je. Dajte, usekajte nazaj fantje!«

Desna noga mu krvavi v sklepu, fant pa se smeje. Previdno ga nesimo v vas...

Stotnik Vuk hoče ta večer na vsak način zavzeti koto 805. To je vzpetina, od koder je bandit s svojo strojnico nažigal na Unčane.

V bregu za požganim župniščem so razpostavili težke minomete.

»Bomo jih!« verjamejo fantje. »Hrib mora biti naš!«

Pa je potrebno. Kota 805 nam varuje hrbet, če hočemo nočiti v Gorah.

Zateglo šušče težke mine skozi zrak.

Ta... pum... ta..pum... ta..pum...

»Ena, dve, tri... pet... osem... deset...«

»Juriš! Juriš!« se požene poročnik, suhorski borec, s svojimi fantiči. Mine so jim utrle pot. Zdaj bo lahko delo.

Kot bi trenil, so na parobku. Strojnice lajajo divje. Besni kriki se mešajo v pokajoči ogluš. Naših ni več videti, ker je vzpetina ovita v dim. Ročne granate govore odrešujoč jezik.

Zdaj se razblini megla. V večerni zarji jih vidimo, kako stoje na najvišjem vrhu. Eden se vrača in nekaj nosi. Bliže in bliže prihaja.

»Tu je hudič!« Bila je strojnica, ki je prebila nogo Karlu. Fant, maščevali smo te!

Nakrat utihne streljanje. Spogledamo se. Pa samo za trenutek: saj vemo vsi, a ne upamo si povedati, dokler stotnik ne potrdi z nasmejanim obrazom:

»Kota 805 je naša!«

Kaj bi govoril še več. Naši fantje na Rakeku neradi veliko govore, rajši udarijo in vedo, da bodo udarjali tako dolgo, dokler ne bo zadnja kota na slovenski zemlji očiščena rdeče nesnage!

Tudi v spanju: vojak in orožje eno

Besedilo:
vojni poročevalec Schulz.
Slike:
v. poročevalec Beckmann.

Dva dni in dve noči so slovenski domobranci hodili strmo gor, čez goščavo, bredli potoke, podili tolovaje, uničevali njihova gnezda ter jih zasledovali.

Spanje? Kaj še! Na to ni časa misliti, dokler je domovina v nevarnosti. Kdo bi spal in prepuščal čas tolovajem, da se skrijejo in na novo organizirajo? Spanje — na položaju — ne! Tu je treba biti vedno pripravljen — z umom in orožjem. Zivci morajo biti vedno zbrani, ker le tako lahko primerno sprejmejo sovražnika. V borbi ni spanja. Čas zanj je treba najti v primernejših trenutkih, na primer pri počitku, na železniški postaji, po končanem boju, ko ni nevarnosti. Kadar je čas za to, potem pač vsak pade utrujen kamor koli — podnevi ali ponoči — in išče počitka. Med pohodom in bojem domobranci malo počivajo. Zato spanec tem bolj prija po pohodu. Taki fantje so kakor v kraljestvu sanj. Za zglavje jim služi nahrbtnik, poln streliva in ročnih granat.

Na slikah vidimo, da so domobranci tudi v spanju pravi junaki. Roka jim počiva ali na samokresu ali ročni granati, vedno pripravljena, da zgrabi puško in nadaljuje boj proti uničevalcem slovenskega naroda.

Iz tehničnih razlogov se je izid te številke občutno zakasnil. Cenjene bralce prosimo, da nam tega ne vzamejo za hudo.

Nova prevara. Razgovori med Churchillom in Rooseveltom v Quebecu so se končali. Za nas je zanimiva vrsta dejstev na drugi quebeški konferenci, kjer sta bila tako rekoč sama, le angleški zunanji minister Eden je na vrat na nos moral priteči še h koncu razgovorov. Po uradni poročili sta pretehtavala vsa vprašanja evropske in azijske vojne. Kar se tiče evropskih vprašanj, uradna zaključna izjava molči prav tako, kot sta o tem molčala Roosevelt in Churchill na konferenci časnika, ki sta jih ob tej priložnosti sklicala. To je čisto znamenje, kadar je osnovana kakava nova prevara. (Deutsche Adria Zeitung.)

Sovjeti prodirajo proti Turčiji. Švedski časopis prinaša poročilo »Associated Pressa« iz Londona, da bo Sovjetska zveza baje v kratkem zahtevala demilitarizacijo Dardanel. Razen tega hoče postaviti zahtevo, naj se ta morska zveza odpre za vse ladje zaveznikov. Poročilo dobiva poseben poudarek po novici radia iz Kaira, po kateri so sovjetske čete v navidezni nameri, da podpro grške komunistične tolpe, odšle proti turški meji. (Tagespost.)

Poskusi za pomiritev Turčije. Dopisnik londonskega lista »Times« poskuša v nekem poročilu izpodbiti dejstvo, da je prihod sovjetske armade preko Bolgarije do bližine turških meja povzročil v Turčiji veliko vznemirjenje. Dokazati hoče, da uradni politični krogi v Turčiji opazujejo položaj mirno, na kar naj bi kazalo dejstvo, da Turčija že ima skupno mejo s Sovjetsko zvezo — na Kavkazu. Po njegovem naj bi prihod sovjetskih čet na drugo turško mejo — v bližino Dardanel — predstavljal vzrok za razburjanje. Ta pomirjevalni poskus »Timesovega« dopisnika pa da nasprotno jasno spoznati, da z vznemirjenjem opazujejo napredovanje Sovjetov proti severni turški meji. Hkrati napadi sovjetskega časopisja proti turški vladi ne prikrivajo namere sovjetske vlade, da hoče pri prvi priložnosti poravnati svoje račune s Turčijo. (Donauzeitung.)

Zadeva kralja Petra. Belgrajska »Obnova« kaže na potvorbo londonskega poročevalca z glasom in imenom kralja Petra. Pod naslovom »Kralj Peter ni govoril« piše sledeče: Kar smo slišali v radiu, niso bile ne besede, ne misli, ne volja kralja. Nemogoče je namreč, da more kralj Peter Karadžordžević, sin kralja Aleksandra, pozvati svoj narod, da se priključi nekemu Titu, ker ve, da so on in njegove tolpe krive umorov, ubojev in ropov v srbski deželi. Nemogoče je, da kralj Peter, ki se je tako dolgo branil proti brezobzirnemu pritisku Moskve in Londona in kateremu je Tito zabilil povratek v domovino, kliče svoj narod na skupno borbo s Titom. Zdi se, da danes kralju ni mogoče, da govori to, kar misli, vendar kljub temu ni popolnoma brez zveze s svojo domovino. On je svojemu narodu na njemu mogoč način pokazal svojo voljo, ki se glasi: Boj proti partizanom, komunizmu, proti vsem ubijalcem Srbov do konca, do popolne zmage! Ta njegov ukaz se po govoru v londonskem radiu ni nič spremenil. (Donauzeitung.)

Titovi domišljivi načrti. V Sofijo je baje prišla Titova delegacija, ki je prinesla popolnoma določene načrte za bodočnost z ozirom na »novo ureditev na Balkanu«, katerim naj dá bolgarska komunistična vlada svoje privoljenje. Jedro teh predlogov je fuzija vseh dosedanjih samostojnih balkanskih držav v zvezno unijo po sovjetski podobi. (Donauzeitung.)

Zivio, Dak! Gotovo ste že kdaj šli iz Ljubljane na izlet v Crno vas na Barju. Potem se gotovo spomnite mostička čez išco, preko katerega ste morali iti. Nad to brvjo so se znesli razjarjeni tolovajji, ker jim ni uspelo, da bi se domobranstvo do 15. septembra razletelo. Ker se ni razletelo domobranstvo, se je morala razleteti brv. To s takšnim pokom, da so ljubljanske Dakijeve somišljenke kar poskakale iz postelj. To je bilo namreč okoli polnoči dne 18. t. m., izvršila pa je to junaško podvzetje — kdo drugi kot Dakijeva, ne vemo še katera, ker se mu je osemnajsta razletela namesto šmarskega tunela. Po tem junaškem dejanju je Dakijeva zavrnila hura in 700 hrabrih ušivcev, ki jih je zbral sam Bog vidi kje zopet, je pritisnilo na 28 mož domobranske posadke v Crni vasi. Dakijeva je že mislila, da bo lahko poročal na štab, kako je pobil 2800 belih psov, Tone Fajfar pa je že grizel peresnik, da bi kaj lepega napisal. Toda po polurnem divjem streljanju z orožjem vseh narodnosti in imen — samo topov po šmarski dogodivščini Dakijeva več ne premore — je Dakijeva pred 28 fanti iz Crne vasi tako tekel, da jih je deset omagalo in ostalo ne daleč od išce. Ko so ti našim fantom v Crni vasi povedali, koliko jih je bilo in da jih je vodil zopet Dakijeva, si niso mogli kaj, da ne bi za njim vpili: »Zivio, heroj Dakijeva!«

Zmešnjava nad zmešnjavo. Najbrž so tolovajji navezavne mislili resno s tisto s 15. septembra. Marsikje so se namreč ta dan ponoči skrivaj prikradli v daljšo okolico naših posto-

jank. (Tako se namreč spodobi za hrabro in zmagovito armado, ki ima svoj sloves celo v Londonu.) Med drugim so junaško zasedli položaje po gozdovih od St. Vida do Police. Pri tej velikanski akciji, kjer ni bilo niti enega domobranca prisotnega, so z vzgledno hrabrostjo sodelovali trije bataljoni. Tedaj pa se je zgodilo nekaj čudnega. Okrog ene ponoči je ves zmešan in skoraj brez sape priteklo v neko bližnjo domobransko postojanko tolovajski mitraljezec s strojnico na rami. Rekel je, da je v Selah zmešnjava nad zmešnjavo. Najmanj revolucija je morala nastati v njihovi revoluciji. Njemu se je zdelo preumno in jo je rajši kar odžurnal. V smeri od Sel je bilo res slišati strahovito streljanje. Toda kaj je bilo, je domobranska patrulja pri prebivalstvu zvedela šele drugi dan. — Tolovajski bataljon, ki je zasedel položaje v Selah, je napadla in pregnala tako imenovana »Crna roka«. Ker se je streljanje zdelo nekemu drugemu tolovajskemu bataljonu, ki je bil v bližini, sumljivo, je prišel potuhnjeno pogledat, kaj je. Ko je opazil, da ima opravka s skrivaci, je seveda urno udaril. Skrivaci so se spretno umaknili, bataljona pa sta napadala kar naprej. Drug drugega sta namreč smatrala za skrivace. Hotela sta na vsak način likvidirati to — sodrgo in zavzeti Sela. Med njima se je razplamtela besna borba, ki je prešla v dobesedno mesarjenje. Se drugi dan je patrulja našla vse steze krvave. Če so se končno le spoznali, so morali pač čudno pogledati, kaj? Ni zlomek, da jo je mitraljezec rajši odnesel iz te zmešnjave nad zmešnjavo.

Sami ne vedo, kaj hočejo. Za gonjo pod geslom »predaja do 15. septembra« so komunisti najeli vse, kar leže ino grede. Povsod so nas ljudje spraševali in se muzali, češ kaj bo pa sedaj? Vse je seveda ob naših strnjanih vrstah, ki vemo, kaj hočemo, žalostno propadlo. Le tisti, ki so se muzali, niso vedeli, kaj prav za prav hočejo. Tako je bilo tudi v Kostanjevici. Pa so si jih naši vrli fantje pošteno privoščili. Kostanjevčani so ves dan 15. septembra pričakovali, kaj se bo zgodilo z domobranci, in se muzali. (Ne moremo razumeti, da ljudje, ki se dičijo z raznimi naslovi, še niso prišli na to, kako bedasta domišljija je vsa tolovajska propaganda!) Ker pa seveda nič ni bilo, so domobranci sami hoteli narediti Kostanjevčanom malo veselja — vsaj za nekaj trenutkov. Poveljnik je dal proti večeru trobiti »uzbuno«, postrojil je fante in pripravil vse za odhod. Toda namesto veselih kostanjevskih obrazov so po cestah tekali plašni in poparjeni gobeždači in se spraševali, kaj bo za božjo voljo zdaj, če domobranci res odidejo? Razumemo, da je lahko s komunisti od daleč simpatizirati, dobiti jih na grbo pa je zopet nekaj drugega. Toda ko bi le sami vedeli ti razni simpatizirji, kaj hočejo.

Kar kdo seje, to žanje. Vse poskušajo komunisti, da bi na kakšen način zlomili našo udarno silo. Toda kar koli poskušajo, vse pade nazaj nanje. Razkroj jih je stal najhujše udarce, kar so jih sploh kdaj doživeli, ker so ravno v času razkrajanja naši fantje najbolj udarjali po njihovih ušvihih bučah. Sedaj si hočejo pomagati z nasiljem nad domobranskimi družinami. Preseljujejo družine, ki se še nahajajo na »osvobodjenem«. Komunistični terenci in znani in skriti somišljeniki, videli boste, kaj boste želi za to setev vaših ljubljencev v gozdovih! Zapomnite si, da bomo gluhi za vsa vaša sklicevanja na bratstvo, in Bog ve, kaj še vse! Kar nas učite, to bomo vedeli, le da bomo učenci boljši kot so mojstri.

Halo, domobranci, važno! Radio »Kuhinja tolovajskih porazov« javlja: »Razglašamo sledeče važno obvestilo: Zaradi prevelikega navala predajajočih se domobrancev na dan 15. septembra je vsako nadaljnje predajanje domobrancev najstrože prepovedano, ker nas bodo domobranci ob še enkratnem takšnem navalu, kot je bil 15. septembra, zadušili, oziroma nas bo vrag vzal. Pečat NOV in POJ — glavni štab. Podpis na desni: Vrhovni poveljnik Mi maršal Broz-Tito. Na levi: Zastopa poverjenika za slovenski del zmešancev Tonček Fajfar.« — No, domobranci, zdaj pa imate »s finjarja drobiž!«

Domobranci so užaljeni! Na čisto resen zadnji poziv Njegovega Zločinstva maršala Tita so se domobranci mislili povsod korporativno predati nepremagljivi množici uši v NOV. Z vseh koncev in vseh postojank smo dobili toliko dopisov in prošenj, naj se informiramo pri Njegovem Zločinstvu maršalu Titu, zakaj so svetovno priznani razcapanci z rdečimi zvezdami tako tekel, da jih navdušeni domobranci niso mogli dohiti, da bi se jim pridružili, da ne moremo vseh teh vzdihov razočaranja priobčiti, da... da... da... Sicer pa ni potrebno, ker prevelikim nestrpnim in navdušenjakom za predajo daje dovolj jasen odgovor gornji razglas glavnega štaba NOV.

Zadrega. Iz Novega mesta smo prejeli (nanaša se pa lahko tudi na Ljubljano in druge kraje): Zaradi že znanega razglasa NOV in POJ odpade slovesen sprejem osvobodilne Titove armade in na žici vezanih domobrancev, ki so se jim pridružili. Pri sprejemu naj bi sodelovale nedolžne, belo oblečene deklice. Ker pa so s tem namenom že pred letom skoraj vse odšle v hosto, je prireditveni odbor v veliki zadregi, kako spraviti te device neopaženo nazaj v mesto. Ker bi prehod skozi blok zbudil preveč pozornosti, je prireditveni odbor sklenil imenovane spustiti s padali iz prave angleške svile (res; saj imajo tudi angleške uniforme!) nekam v center mesta. Dan in ura ostaneta trenutno še v tajnosti, toda komunistična propaganda si ju bo že o pravem

KOMUNISTIČNI PORAZI ZADNJIH 14 DNI
NAŠTETIH PADLIH 865
UJETIH 77
PRIBEŽNIKOV 65
MOBILIZIRANCI, ZAKAJ TOLIKO IZGUB
ZAKAJ SE PRAVOČASNO NE REŠITE
IN PREDATE DOMOBRANCIEM,
KI VAM NE BODO NIČESAR STORILI!

času izmislila, da bodo kalni spet z odprtimi gobci zamaženi čakali — kot na dogodke 15. septembra.

Tolovaji se zopet jezijo na kralja, ker — ga je polomil. Za neuspeh vse gonje za predajo domobrancev nosi krivdo kralj, pravi neko komunistično poročilo, v katerem se Tonček Fajfar hoče — zmazati iz svoje propagandne godije za razkroj domobranstva. Kralj je namreč naredil veliko napako, da je pozval samo domobrance, oficirje in podoficirje pa je v pozivu izpustil. Tone Fajfar se huduje na kralja, da je le mogel napraviti takšno kozliarjjo, ko pa kot vojak vendar mora vedeti, da je v vojski vse odvisno od oficirjev. Moštvo bi potem storilo to, kar bi oficirji zahtevali. — Da ga je le mogel tako polomiti!

Oč se jim odpirajo. Patrulja od Sv. Urha je v vasi Sela zvedela, da so se tam pojavili štirje mobiliziranci, ki so spraševali za pot v Litiyo. Reklji so, da so od tolovajev ušli, ker je življenje nevarno. Bili so Stajerci in so šli domov. Orožja, razen ročnih bomb, niso imeli več.

Dokaz. Iz Loškega potoka zveemo. Sami komunisti so zadnje dni raztrosili novice, da so župnika Pravharja ubili. Od sveta odrezani sedemdesetletni starček je pač moral biti — narodni izdajalec, da je moral pasti kot klavna žrtev tistih, ki jih njihovi meščanski somišljeniki zagovarjajo, češ da so zaščitniki verske svobode.

Lahko rečeno, a težko storjeno, je dejal ubežnik iz XV. brigade, ki je povedal, da polovica moštva te brigade nima orožja. Ko sprašujejo stare tolovaje, kdaj bodo dobili puške, jim odgovarjajo, naj pobijejo Nemce in domobrance, pa jih bodo imeli. Ubežnik pa je mislil, da je že bolj pametno, da potem rajši kar sam gre k domobrancem. S seboj je pripeljal še štiri druge »stvarišee«.

Naš odgovor. Ker so komunisti tako za sveto pripovedovali, da je zadnji termin za predajo 15. september, so vsi naši udarniki prav na ta dan iskali zveze s tolovaji, da bi se jim predali. Toda nikjer jih niso počakali. Tekli so tako, da jim naši udarniki pri najboljši volji niso mogli slediti. Posebno so se izkazali tekači iz Prešernove in Vojkotove brigade, katerih komandantje so tako leteli, da jih tudi njihovi podrejeni niso mogli vsi dohitevati. Mnogo jih je omagalo in ostalo pri domobranci, da počakajo na drugi — zadnji termin. — Enaka poročila smo dobili od vseh drugih naših edinic, ki so bile prav ta dan najbolj navdušene za udar po nemnih bučah. To je bil prvi domobranski odgovor na tolovajske sanje in domišljavost.

Selitev in še kaj. Tolovaji ne selijo samo domobranskih družin, ampak vse, ki imajo količak premoženja, da ga lahko odvečejo v gozdove. Plačilo pride!

Znaki razkroja. Kako je domobranstvo v nezadržnem razkrajanju, so dokazali tudi šentjoški fantje. Pred tednom so se srečali s tolovaji v okolici Zirov, pa so že tako smrdeli po razkroju, da se je v Zireh od tega sesedlo 12 komunistov, v Kladju pa 30. Domobranskega razkroja so se tako navzeli, da jih ni bilo več mogoče zbuditi v življenje.

Nova taktika. Zadnje čase so tolovaji zopet zavzeli novo taktiko. Ker z razkrojem pri domobranci ni šlo, so začeli zopet bolj temeljito razkrajati hleve in kašče naših kmetov. Tudi ta taktika jim ne bo dosti pomagala prihodnjo zimo, čeprav se zalagajo. Bije, bije — zadnja ura, junački...

Mimogrede je patrulja kočevskih domobrancev pretekle dni razkrojila tolovajsko taborišče na Križni gori. Domobranci se še zavedeli niso, kaj se prav za prav godi, ko so nenadoma zaslišali pred seboj vpitje: »Bežimo, domobranske svinje grede.« Tedaj šele so zagledali, kako vse vprek beži. Oni pa so namerili in podrli lepo število tolovajev, med katerimi je bil en Mongol in zdravnik dr. Mirko Gerbec. Bežeči razbojnik so v taborišču pustili toliko plena, da ga mala patrulja ni mogla odnesti, ampak ga je skupaj s taboriščem zažgala.

Zopet uspeh. Ravnokar smo zvedeli, da so naši udarniki pobezali v Mokrec in širšo okolico, kjer je samo Vuletova skupina ubila 58 komunistov, 15 pa ujela. Plen je velik. Od drugih skupin poročila še nismo dobili.

Opravičilo. Z ozirom na 15. september smo dobili toliko dopisov od naših edinic, ki vse pišejo o strašnem razkroju, da jih z ozirom na majhen prostor ne moremo vseh priobčiti. Bile so pa ravno te dni vse tako delavne, da jim uredništvo lahko samo čestita. Le tako naprej, narod s ponosom gleda na vas.

Bezugspreis: Einzelnummer 2 Lire. — Schriftleitung und Verwaltung Rimska cesta Nr. 22. Laibach, Fernruf 46-12. — Schriftleiter: Leutnant Dr. Stanko Kociper. — Erscheint jeden 2. Donnerstag. — Herausgeber: Aufbaustab für die Slowenische Landeswehr, Abt. VI. — Druck: Ljudska tiskarna in Laibach (verantwortl. Jože Kramarič).

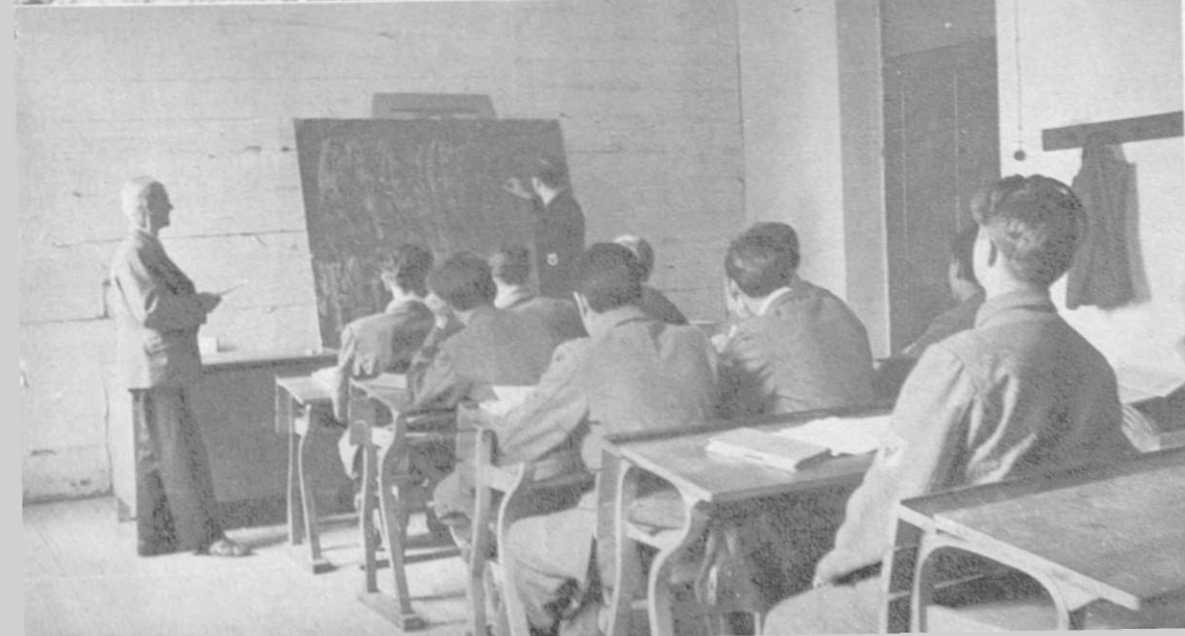
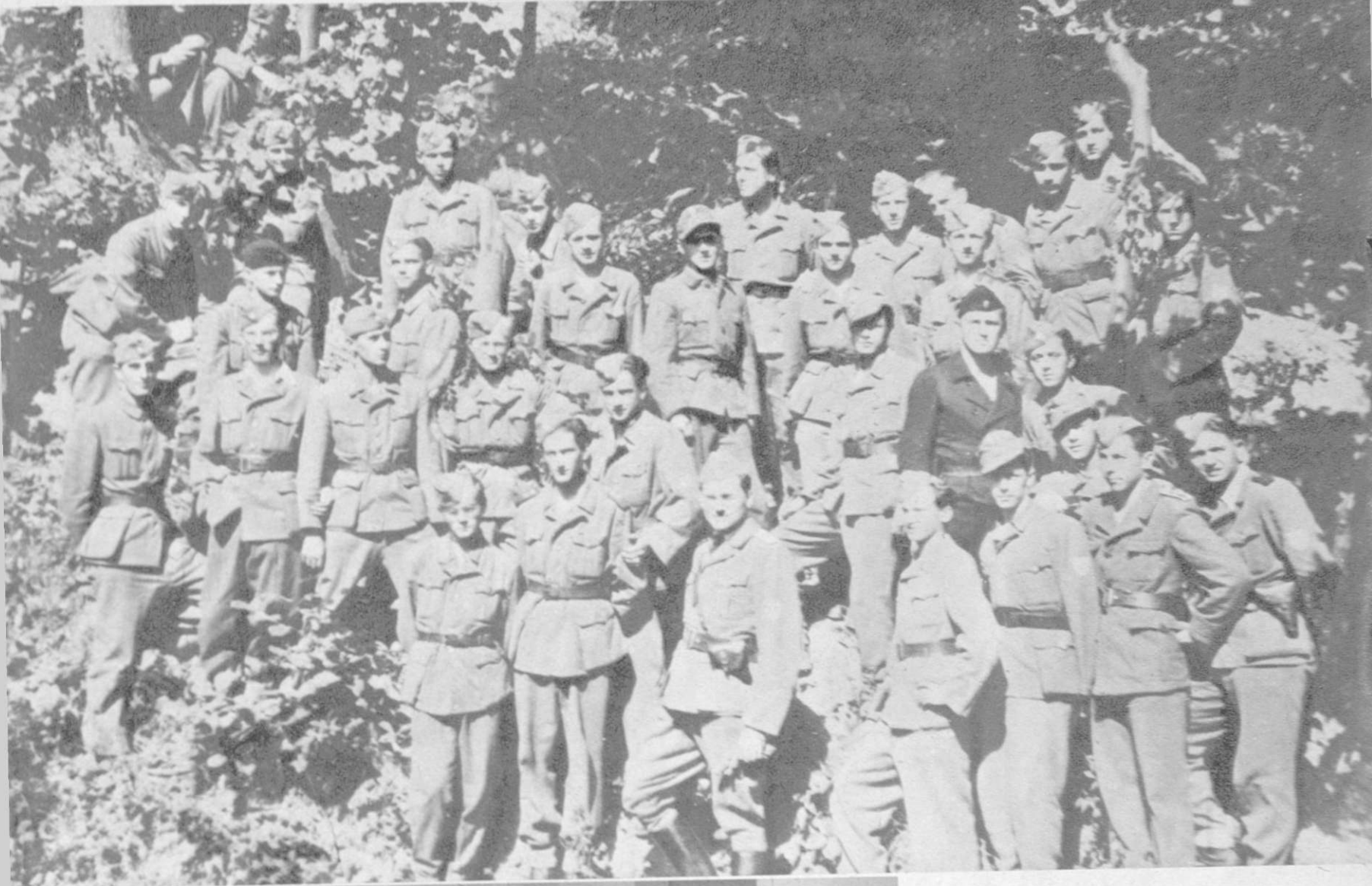
Naročnina: Posamezna številka 2 liri. — Uredništvo in uprava Rimska cesta, št. 22 — Ljubljana — telefon 46-12. — Ureja por. dr. Stanko Kociper. — Izhaja vsak 2. četrtek. — Izdaja štab slovenskega domobranstva — oddelek VI. — Tiska Ljudska tiskarna in Ljubljani (Jože Kramarič).

Spuško in knjigo

V prvi polovici septembra so domobranci-dijaki srednjih šol polagali razredne izpite. Kljub naporni službi v korist domovine in naroda so si pritrjali čas za učenje.

Mit Gewehr und Buch

In der ersten Hälfte September haben Landeswehrmänner-Studenten ihre Schlußprüfungen abgelegt. Trotz anstrengender Dienstleistung für Heimat und Volk fanden sie genügend Zeit um sich ihrem Studium zu widmen.

Hitlerjeva mladina letnika 1928. se je pred dnevi, zavedajoč se svoje dolžnosti, prijavljala po celi državi in tudi v Berlinu k vojnim prostovoljcem. Ob tej priliki so vsi prejeli častne mladinske znake.

Vor etlichen Tagen traten im ganzen Reich die Jungen des Jahrgangs 1928 zum Reichsappell an, um aus der Inneren Verpflichtung zu Führer und Reich ihre Meldung zur Kriegsfreiwilligkeit abzugeben. — Frontbewährte Hitlerjugendführer sprechen zu ihren Kameraden auf diesem Appell, bei denen den Jungen in feierlicher Form die roten Kordeln, das Ehrenzeichen der Kriegsfreiwilligkeit, für die Schulterklappen zusammen mit der Kriegsfreiwilligenurkunde ausgehändigt wurden.

Scherl Bilderdienst (Hoffmann)

Nove moči za severno bojišče

Iz domovine je prispela pomoč. Pred odhodom v prve postojanke nagovori častnik navzoče moštvo.

Neue Kräfte für die Nordfront

Aus der Heimat ist Ersatz eingetroffen. Ein Offizier spricht vor dem Abmarsch in die vordersten Stellungen zu den Soldaten über Fragen und Aufgaben der Gegenwart.

PK-Aufnahme Kriegsbericht Fink (Sch)

Kozaki plešejo po uspešnem boju

Ramo ob ramo se bore kozaki z nemškimi silami proti boljševikom na Balkanu. Po zmagovitem boju prikazujejo v svojih taboriščih svoje narodne plese. — Naša slika kaže izvajanje plesa na ležečem konju.

Kosaken tanzen nach erfolgreichem Einsatz

Seite an Seite mit deutscher Polizei haben Kosaken soeben einen Einsatz gegen bolschewistische Unruhestifter auf dem Balkan erfolgreich beendet und zeigen nun im Lager ihre heimlichen Tänze. — Auf unserem Bild sehen wir die Vorführung des Lisinka Kinshal, eines Messertanzes auf dem liegenden Pferd.

PK-Aufnahme Kriegsbericht Stanek (Sch)

Dalmatinski otoki očišćeni tolovajev

V rđitih bojih je neki nemški SS-bataljon očištil neki dalmatinski otok. In se vrnil z velikim plenom na svoje oporišče.

Dalmatinische Insel von Banditen gesäubert

In harten Kämpfen hat ein deutsches SS-Polizei-Bataillon eine der Inseln, welche der Küste Dalmatiens vorgelagert sind, von bolschewistischen Banden, die sich hier einnisten wollten, befreit. Mit reicher Beute an Kriegsmaterial aller Art kehren nun die SS-Polizei-Grenadiere auf Fähren der Kriegsmarine zum Festland zurück. Kriegsbericht Kleine (Sch)

Med Bugom in Narevom

Je po težkih gozdnih bojih sovjetski predor spodletel.

Zwischen Bug und Narew

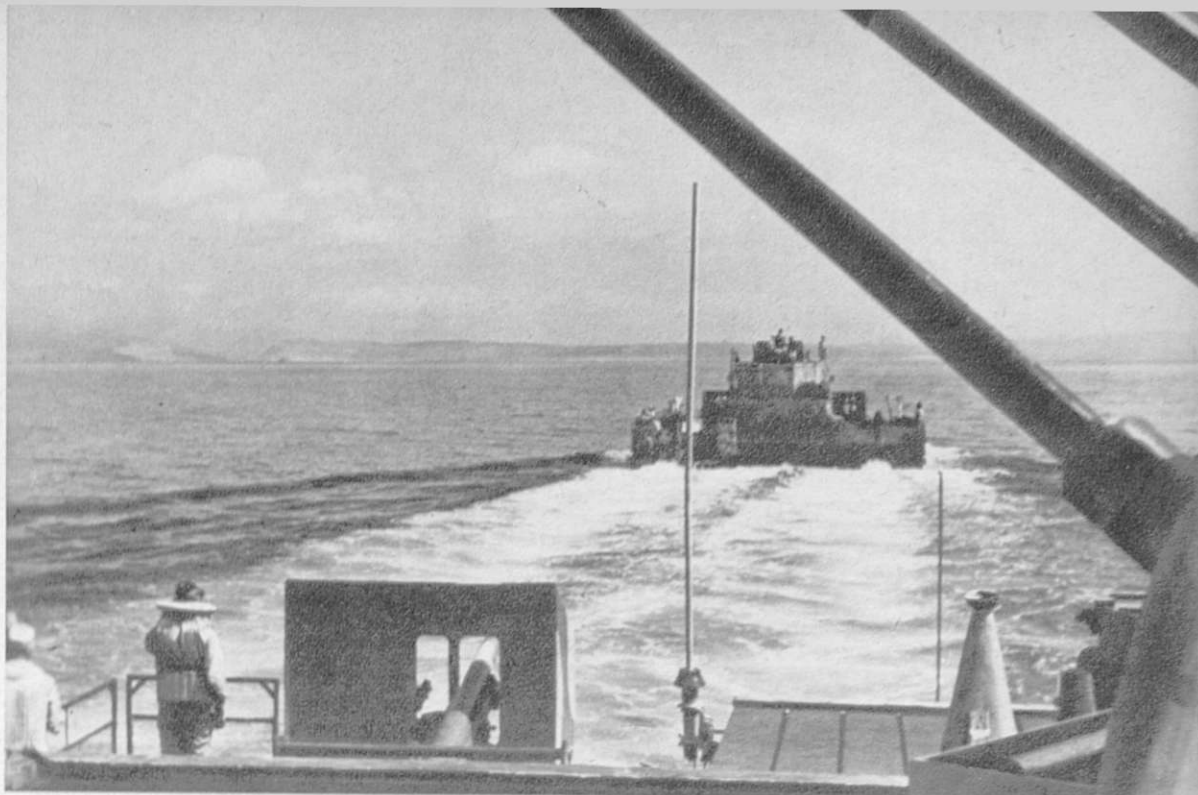
In erbitterten Waldkämpfen wurde ein sowjetischer Durchbruchversuch vereitelt. PK-Kriegsberichtler Böhme (Sch)

Poletna sovjetska ofenziva

13.000 ruskih ujetnikov, ki so bili zajeti od nemških oklopnih divizij v loku reke Visle. Čez 4200 sovjetskih oklopnikov in okroglo 5000 topov je bilo uničenih.

Die Sommeroffensive der Sowjets aufgefangen

Wie das Oberkommando der Wehrmacht am 1. September meldete, ist es nunmehr gelungen, die bolschewistische Sommeroffensive vor einer zusammenhängenden Front zwischen den Ostkarpaten und dem finnischen Meerbusen aufzutangen. Bei diesen von unseren Truppen mit höchster Einsatzfreudigkeit und verbissener Entschlossenheit geführten Kämpfen wurden im August über 4200 feindliche Panzer und rund 5000 Geschütze vernichtet sowie mehr als 13.000 Gefangene eingebracht. — Unser Bild zeigt: Gefangene, die unseren Panzerdivisionen während der großen Schlacht im Weichselbogen in die Hände fielen, auf dem Marsch ins Sammellager. Kriegsberichtler Paul (Sch)

Novo nemško letalo

V najnovejšem času uporebljajo na vseh bojiščih nov nemški zrakoplov »Me 210«.

Velika brzina in izvrstno orožje žanje ogromne uspehe.

Scherl Bilderdienst (Thiel)

Neues deutsches Flugzeugmuster

In den Kämpfen der letzten Zeit hat sich an allen Fronten ein neues Mehrzweckflugzeug, die »Me 210«, hervorragend bewährt. Mit dieser Maschine, die als schwerer Jäger, Zerstörer oder Aufklärer Verwendung finden kann, wurde der deutschen Luftwaffe ein neues schlagkräftiges Kampfmittel geschaffen, dessen große Schnelligkeit und starke Bewaffnung noch besonders hervorgehoben zu werden verdienen. ÜBz. eine »Me 210« beim Aufklärungsflug.

Napadalni oddelki zasedajo vas, ki so jo razrušili komunistični razbojniki, in podijo požgalce iz nje.
Sturmtruppen dringen in ein von den Banditen zerstörtes Dorf ein und verjagen die Brandstifter.